

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap februar. 24^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

*Férfi-szeretet.**(Folytatása)*

Charles több napig nehéz láz-álomban feküdt. — Katinka megnyegzője nagy fénynyel ünnepeltették, 's a' vendégek hangos örömjaja marczangolva hatott az egy lépcsővel feljebb lakó betegnek füleihez. — A' hetek 's hónapok lassan multak. — Benno nem hagyá-el barátját, sőt ugyan azon házba költözött, hogy mindig vele lehessen.

„Nem hiszem, hogy igazad volt! — szólt a' beteg, midőn ágyát elhagyá.— Azt véled, szeretem Katinkát: de hibáztál! sőt nagyon tisztán érzem, hogy Victorine-t szeretem; azért, mihelyest kimehetek, megkérem kezét.“

Benno álmétkodva lépett vissza: — „komoly szándékom ez?“

„Miért tréfálódnám?“

„Charles, Charles! — te nem szereted Victorine-t!“

„S miért nem? gyóntató ur!“

„Lásd! mondj, mit akarsz, de te Katinkát szeretted, 's igen jól tudom, hogy ő sem volt tőled idegen; a' helyett, hogy egyszer okosan szólnál vele, 's előtte érzelmeidet fölfedeznéd, lelki nyugalmad beléd ama büszke gondolatot adá, hogy ő másnak kezét soha sem fogadhatja-el.“

„Igy hasonhelyzetben vagyunk. — Benno! miért nem nyilatkoznál Alvinádnak? mondhatnám, nyugton hagyád őt orrod elől elkaparítani.“

„Nyilatkozhatám-e én, ki még tanuló, 's következő semmi valék? — Ismered próbatét-dús korunkat, mi csaknem harmincz évig tart. Milly reményeket nyujthaték hát neki? Ő tudá, hogy szeretem: de e' szót házas-ság, előtte soha sem emlitém. Helytelennek tartom a' leány elébe reményeket tükrözni, mellyeket az ember végre sem valósíthat. — Én végetlenül szenvedtem, midőn neki mást kelle választani: de alávetém magamat sorsomnak; mert

látta m, hogy szerencsés lesz. — Nálad ez másképp volt: te gazdag vagy; hivatalod van; téged csak ten-hanyagságod tartoztattott-el a' nyilatkozástól.“

„Készen leszesz hamar? — kérde Charles ásitva. — Én Katinka előtt nem nyilatkozám, mert Victorine-t szerettem. Röviden kevés nap alatt nászpárt látandsz.“

„Tudom, hogy hozzád Victorine jó — válaszolá Benno — de azt is tudom, hogy te őt szerencsétlenné teszed!“

„Mit? — kiálta Charles 's tüzesen felpattant.

„Hadd beszéljem-ki magamat. — Először, te igen könnyelmű vagy; tehát neked egy másik csak hamar jobban fog tetszeni. Másodsor, nem a' szerelem az, mi téged kezedet Victorinenak nyújtani ösztönöz, hanem alacsony boszúnak egy neme. Te e' tett által Katinkának meg akarod mutatni, hogy férjhez menetele előtted közönyös, 's hogy vele mit sem gondolál. — Félek, hogy Victorine-t elfelejtet; 's ez gyalázatos volna; mert nem hiszem, hogy leány valaha jobban szeressen nálánál. Én őt már régóta szemmel tartom.“

Charles láthatóképp megragadtatva egy ideig hallgatott, 's ekkor igen komolyan szólott: „esküszöm neked, hogy Victorine-t soha sem hagyom-el: nevezzen Isten 's ember előtt gaznak, ha valaha szavamát szegem.“

Benno hévvel szorítá kebléhez barátját.

Nyolcz nap mulva Charles és Victorine mátkák voltak.

3.

A' hold tisztán süített-be a' tárt ablakon egy nagy szobába. Az asztalon himzemény állott egy rózsá bokréta mellett, melly szamatos illatjával a' szobát eltölté. Egy gitár feküdt e' mellett, 's a' hold a' gitárszalagnak óriás árnyékát messze elveté a' deszkázaton. — Egy fiatal ember némán járt fel 's alá. Egy leányka sohajtva lépett az ablakhoz.

„Milly tisztán világít ma a' hold — nézze csak Benno!“

Ez hozzá lépett.

„Valljon Charles gondol-e most reám? — kérde a' leány; 's egy könyű tört-át a' barna pillákon, 's harmatként csöppent a' mesterséges himzeménynek egyik rózsájára.

„Legyen bizonyos Victorine, hogy ő kegyedet minden felett szereti.“

„Igaz ez Benno?“

„Ő ezt ünnepélyes órában eskvé nekem.“

„O! beszélje-el — esdé Victorine, 's egy mosolylyal nyomá vissza az előtoltult könyeket. — Ön nem hiszi, mennyire szeretem őt; semmiről sem szüllok örömebb, mint róla. — De mi baja Benno? Ön sohajt?“

„Ez magától van! — szóllt ez, és sietve vivé égő arczához kendőjét — Alvinára gondolék.“

„Sajnálom önt, szegény Benno! — szóllt Victorine, 's oda nyujtá kezét. — De ugy-e nem szép Charlestól, hogy hat hét óta nem irt; én pedig minden nyolczad napon irok neki. — Ah, hiszen nem kellene hosszú leveleket írnia, minthogy sok hivatalos foglatossága van: én ugy is szerencsés vagyok, ha csak azt írja is, hogy szeret 's vágyik utánam. Nemde Benno, ön az ő helyzetében gyakrabban írna mátkájának?“

„Ő bizonyosan beteg, 's azért“ — —

„Tudja-e Benno, hogy mi elutazunk a' k—i fördőbe? Ez csak három órányira van N—től. — De önnek el kell kísérni anyámat 's engem. — Mint fog örülni Charles, ha megírjuk neki, hogy K—ban valaki kíván vele szóllni, 's ha eljő 's engem talál.“ —

Victorine hirtelen kifutott a' szobából.

(Folytatása következik.)

ORSZÁG 'S NÉPISMERTETÉS.

Trencsin vármegye.

(Folytatása.)

Savanyú vizek több helyen bugyognak-fel, 's közülök a' Mányin hegy alatti forrás, a' kocholnai — 's kivált a' kubrai borkutak emltésre méltók, melly utósó, a' Kubrafalubelieknek nemcsak ivó, de némi keresményi forrásul is solgál, minthogy a' pórasszonyok egy krajczárért adni szokott e' vízzel töltött butykosokkal látják-el naponként Trencsin városa 's az ennek közelében fekvő tepliczi fürdők lakóit.

Vadak közül leggyakoribb a' nyul, róka, 's őz, mellyekre a' vadászatok Trencsinben igen szépek; ritkábban mutatkozik farkas. — Szarvas, vaddisznó 's medve pedig csak a' szomszéd megyei, vagy morvai hegyekből vándorol néha látogató vendégül által. A'

vadászati szenvedély Trencsinben honos, mert ritka a' miveltebb osztálybeliek közül is olytat találni, ki e' nemes mulatságot nem éldelné.

A' szárnyasok közül említendő a' fajtyuk, melly az alföldit mind husa izére, mind teste nagyságára nézve felülmulja. — Ezek leginkább a' pruzsinai, zliechói, csicsmányi és a' Klaktól Strece-nig nyuló vadon erdőségekben tanyáznak; nem illy ritka a' császarmadar, — 's kivált a' szalonka, melly tavaszon és őszszel nagy mennyiségben találtatik itt. Különös! hogy a' sasok fajai (kivevén a' csendlakta erdőségek sziklái fészkelő sziklai sasokat) nem kedvelik e' hegyes vidéket. — Vizi 's pusztai madaraknak sem hazája Trencsin; azonban vadkácsák nemeit a' Vághon és patakokban szemlélhetni. Darut, vadludat 's gólyát csak keresztül vándorlásukkor 's igen ritkán — tuzokat pedig soha sem lehet e' megyében látni. — Az erdők 's ligetek dalnoka, a' csalogány, sem hiányzik Trencsin gyönyörű tájain, mellyek egész Zsolnáig hal-latják magukat, sőt még a' szulyói szirttektől övedzett zugligetekben is lehet ezeket némelly melegebb évekeu hallani.

Folyója Trencsinnek egyedül a' Vágh,*) mert a' négy mért-földnyi pályájú Kisuczát csak nem lehet folyamnak neveznem. Méltán büszkélkedhetik Trencsin a' halgazdag Vághban honos la-zacz (truta major, — Lachsforelle) szálkátlan 's igen jó izű hallal, melly annyira megnől, hogy néha 20 — 24 fontot is nyom. Ponty ugyan nem tenyész a' Vághban, de e' hiányt kipótolják a' privat uraságoknak e' megyében annyira divatozó halastavaik. — Különösen jó izűek a' Vágh balparti hegyeiből lesiető patakokban bőséggel találató pisztrángok; e' tekintetben a' trsztyei, 's srecsenyi patakok kitünők.

Trencsin patakei számtalan malommal rakvák, — közülök kilenczben papirozt gyártanak.

Közönséges nyelv egész megyében a' t ó t, mellyet a' tren-csini nép igen szép kiejtéssel beszél, — 's valamint a' pórban ma-gyar ajkút ne keressünk — ugy ellenben a' miveltebb osztálybe-liek közül ritka, ki magyarul, 's még ritkább ki németül ne beszél-ne, sőt a' szépnembeliek közül is majd mind egyik, bárnem tiszaháti kiejtéssel, de még is magyarul beszél. Lakosainak na-gyobb része romai katolikus, nevezetes számmal levén ^{megyénk-} ^{e' megye =}

*) Az e' folyórul bővebben olvasni akaró nézze-meg az 1837-ik évi Tár-salkodónak 49. számában „a' Vágh folyam tükrét” —

ben ágostai hitsorsosok, és zsidók is, kikkel legkivált Trencsin városa, — Bán, Beczkó, Puchó, Vágh-Besztercze, Bittse, Rajecz mezővárosok, — 's Hlinyik falu annyira rakvák, hogy az itt járó méltán képzelhetné magát Izrael keblében. A' zsidók e' sokasága nem egyszer emlékeztetett Rákóczi Ferencznek gróf Károlyi Sándorhoz irtt azon levelére, mellyben Trencsint magyar Izraelnek nevezi Mi értelemben vette legyen ezt Rákóczy, nem tudom; annyi azonban igaz, hogy ezen ó világ fiai itt nagy szerepet játszanak, mert alig van falu, zsidó árendás nélkül; 's midőn szorgos munka idején a' földes urnak csak nagy bajjal, — vagy ugy sem áll ki urbéri dologra a' pór, — számos néptömeget láthatni az árendás zsidónak árendában vagy adósságban birtt urbarialis földjén, ennek többnyire italért dolgozót; sőt minthogy a' zsidók közönségesen hus, kenyér, turó, só, dohány 's egyéb illetén, a' lakosoknak elkerülhetlenül szükséges czikkelyek egyedárusai, mi csuda, ha még a' mezőn foglalja-el az adós jobbágnak sovány földje termését a' zsidó. Illyenek tapasztalása után lehetlen szánakozásra nem indulni e' népség karakteristikáján, mellyet még tulajdon földes ura sem képes a' szemlátomásti romlástól, mellybe őt pálinka iránti szerfeletti vonzalma taszítja, eléggé óvni. És éppen ennek tulajdonítható, hogy ámbár helylyel helylyel találni is vagyonos paraszt gazdákra, a' szerencse e' kedvezését még is ritka vagy tán egy sem köszönheti egyedül a' földművelésnek, hanem a' foglalatosság egyéb nemének: ugy mint fával, marhával, termékekkel kereskedésnek, juhtartásnak, fuvarozásnak 's a' t.

(*Vége köv.*)

INNEPLÉS.

Ur napja Genuában. A' nap sugárai melegen égtek Genua tengerén; az öt hat emeletes házakból képzett szük, görbe utszákon, noha örökös árnyban vannak a' ház-colosszok miatt, már reggel rekkenő hőség lebegett; ez azonban nem tartóztathatott-fel az utszáknak ismételt átvándorlásától. Virágfüzerek diszíték minden háznak kapufélfáit, 's a' falakat első emeletig becses szőnyegek boríták, mellyekbe bibliai jelenetek szövék, és olajfestményekkel környezték. Ez utóbbiakat itt ott durva kézzel fejr papirosra mázolt szent képek pótolák-ki. Az ablakokból becses kelméjű, többnyire vörös és zöld damasz-takarók függtek alá, mellyeknek értéke azonban minden fennebbi emeletben tünt annyira, hogy az utóbbi emeletek ablakaiból már csak lenszövetek hullámzottak alá. Illy ünnepileg diszített utszák vezettek egész a' székes egyházig, melly a' bucsújáró vonalt öbleibe fogadandó. A' nagyszerű épületnek goth homlokzata lángoló színfalnak látszott. Genuának minden virága fűzérbe, koszorú 's koronába fonva a' setétes épületről függött, mellynek

barna falai csak itt ott kandikáltak-ki a' virág-tenger hullámaiból, és az egyház hajójába vezető lépcsőktől kezdve, fel a' homlokzat tetőjeig, hol szenteket ábrázoló márvány-szobrok állnak, melyek arany himzetű bíbor selyem talárba öltözötten 's virág koszorús fejekkel néztek-le, minden tért virág szőnyeg fedett. Az egyházat kábitó illat-ár lengé körül.

Az utzáknak rejteményes csendje szembeszökő volt. Mesterség, kereskedés nyugodtak; az utzák 's templom éjjel czifráztattak-fel, 's a' lakosság lakának hős teremeibe vonulva, az ünnepélyes bucsújáró vonalhoz csatlakozásra, melly a' hőség végett csak estennen induland-meg, esendben készülé.

Én a' napot a' Doriák és Gentilek palotáinak megvizsgálására szentelém, melyekben a' műeleményt vadászó szemeket olajfestmények és szobrok lánczolják-le; azon kilátás azonban, melyet terrasse-aik a' tengerre és városra nyujtnak a' szemnek, minden teremeikben látott műcsudát felülmul bájával. A' kórház nagyszerű, és elrendezésében olasz országnak többi illy nemű épületeitől nem különbözö. Ebédre egy sajka Durazzo mezei lakba Conegliánora, Genuától négy tengeri mértföldnyire, ringatott; este hét órákor pedig, a' folytonos harang-zugás által haza térésre intetve, Genuába vissza.

Az utzáknak most egészen más tekintetök volt. Mindkét oldalon szalma szék-sorok voltak felállítva, melyeknek egy részén már némberek ültek; a' többiek pedig férjfiak 's gyermekek által elfoglalásul mindaddig ajáltattak, míg mindegyik lefoglalva lön. A' némberek arczát átalján fejr fátyol födé, melyek alatt azonban a' felfedezésekre kirándult szem hijába keresett igézö vonásokat; végre a' szem is bele unt kalandozásába, mert columbusi hirre juthatáshoz nem látott reményt. A' gyülekezet perczről perczre számosabb lön, 's kérdöre vonatva nem tudnám bizonyosan megmondani, a' folytonos harang-zugás, vagy Genua mozgékony nyelvü némbereinek dongó recitativjától kaptam-e főfájást. A' rév lakosság kereskedési szelleme itt sem nyugodott: apró rongyos öltözötü gyermekek tolakodtak a' dámák sorai közé, és pávatoll-legyezőikkel egy két centesimaért frís levegöt hajtának azokra. Utsza-középen virágok 's tollakkal czifrázott phlegmaticus szamarak ballagtak hajcsáraik előtt, kik szakadatlan: „Acqua! Portugalli! limonata!“ kiabálásaik közben jó vásárt esínáltak. Itt ott az ugy nevezett „poeta“ is láttatá magát, az az, olly ember, ki az évnek minden ünnepére hangzatkát gyárt, 's azokat utzák szegleteire felragasztatván azon szabadalommal bír, hogy elme szüleményeit ünnep napokon árulhatja, mit hevenyészett versekben tett is, 's ön dicséretét akár-melley keleti költövel sikra szállhatva, szapora nyelvvel ömledezte. A' hullámzó néptömeg zaja mind élénkebb, vigabb és szilajabb lön; míg végre a' közelgö ének és zene közönséges csendre inté a' zajgókat. Egy páronként lépdelö hosszú gyermek-vonal tünt-fel először. Hosszú, üng nemű fejr köntös folyt-le a' fiúk tagjairól, 's fejr ruha simult a' lányok karesú derekára; fátyolokat fejr rózsza-koszorú szoritá fejeikre, kezeikben pedig hosszú szárú liliumot hordoztak — „O poveretti!“ — zengett-ki köröskörül a' némberek ajkairól. Ezek a' szülötlen árvák voltak; utánok azok jöttek, kik csak egyik szülöjek halálát gyászolák. A' fiúk czitrom-sárga öltönyeget, a' leányok hassonszinü ruhát 's fejr fátyolt viseltek rózsza-koszorú nélkül. Mindannyian ünnepélyesen léptek, 's földre szegezett szemekkel haladtak tovább. Nyomukban tarka öltözötü tanuló ifjúság jött énekelve. Végre a' czéhek kezdtek a' néptengerből kifejlenni. Éjszakai tartományokban bizonyos színü zászlóikról, mel-

lyekre szentek festvék vagy himezvék, különböztethetni-meg a' czéheket egymástól; olasz országban pedig illy ünnepen viselt egyen ruháik színéről. Ez hosszú vászon foszlányból áll; a' fejre csuklya borul, melly egész állig nyulik, 's csak a' szemeknek van kivágott lyuk hagyva. E' szokás Romában keletkezett, még pedig következőleg. Itt ott jó akaró 's irtalmas szívű emberekől társaságok keletkeztek, kik elhatározzák ismeretlenül jót tenni, és e' czélra mindenfelé alamizsnát gyűjteni. E' szép szokás nem sokára utanzókra talált és szétterjedt egész olasz országban. Irtózat-gerjesztő tekintet volt e' beburkolt alakokat látni, kék, vörös, fejér, sárga, fekete, szürke foszlánnyaikban, kezökbe szoritott égő viasz gyertyával a' sötétedő utszákön mint haladnak-el némán és szinte szellemi léptekkel. E' vonalnak lélekrázó ünnepegyességét kellemetlenül zavará-meg a' lecesepegő viaszt papiros tölcseirekkel felfogó gyermekek zaja. E' vonalt közvetlenül követék a' szerzetesek és apácák barna 's nem ritkán festőleges esuháikban. Az ének és zene mind inkább közeledett. Ezek után négy férjű jött, nagy négy szögletes 's becses szőnyegekkel fedett táblát emelő: e' felett, viaszba nyomott képhez hasonlólag, mintegy öt éves, szőke fürtű gyermek állt szent Jánost ábrázolva, egyik kezével bíbor szalagon egy fejér bárányt tartva, másikkban fejér zászlócskát lobogtatva. — „Che bella! Ecco s. Giovanni! Dolce bambino! visceri miei!“ — (ez utóbbi felkiáltás: „belső részem!“ — olasz országban a' gyöngédségnek legelőbb kifejezése) zengett minden ajakról. Végre pompás menyezet alatt a' katonai és polgári hatóságok, mint szintén a' világi papság legelőbbjeitől környezve jött a' tiszteletre méltó érsek Merre ő ment, mindenki térdre borult 's e' helyzetben maradt, míg csak a' szemből el nem tűnt. A' vonalt, melly két egész óráig ment keresztül az utszán, kis katona-esapat zárá-be. Genuának minden harangja zugott; az érseknek oltárhoz lépését száz álgyű-lővés jelenté, mellyre a' révben fekvő 500 hajónak álgyűi ropogva feleltek.

RÖJTÖKI.

PESTI VIZSGÁLÓ.

H i r s z e k r é n y .

Pesten a' köztelken 16 valódi arab ló látható, 's köztök egy arany-sárga mén csuda szépségű. — Budán a' vizi városban minap egy kutya megveszett, 's több macskát is mardosván, egy kis leánynak homlokát igen megsértette; — hatósági rendeléseknél fogva a' kóborgó kutyák és macskák között nagy mustra tartatott. — Revi Emilia kisasszony (mint mondják nemes magyar családból: Revi-y) a' bécsi leopoldvárosi színház tagja, kit Nözl néhány vendégszerepekre meghívott, budai német szinpadunkhoz szegődött. Halljuk, a' pesti magyar színházhoz kívánkozik. — T. T. Ra a b P á l közhitelű nevelő-intézetét L ö s c h i n g e r Antal, budai hangatanító, szándékozik által venni, kinek magasabb műveltségű neje, született Cs e r g h e ö Teréz előre minden jót enged reményleni. — Van Budán egy festő, ki mellképet olajban, 8 p g ő ftért fest, 's mindent, mi hozzá kívántatik, magaad; — nevét és lakását más alkalommal közölni fogjuk. — I-y. — Dunánk jege csaknem olly mélyen leapadt már, mint volt a' jég elindulta előtt. Hátán csak itt ott látni egy-egy uszó jégdarabot. — Febr. 20—21-ke közötti

éjjel a' legszebb tavaszi nap után bokáig érő hó esett Pesten, millyent egész télen itt nem láttunk. — V á c z o n febr. 5-kének reggeli óráin, a' város kül részében tűz támadott, melly a' ns káptalannak majorságát tönkre tette.

FÜLHEGYI.

KÜLÖNFÉLE.

Hang nélküli énekes. Egy zeneértő és szép iskolájú de kevés hanggal áldott dalnokról következő megjegyzést tőn egy elméncz: „a' zene-értő 's hangnélküli dalnok olyan, mint a' repedt tallér. Értéke ugyan meg van, de csengése nincs.

EMLÉKMONDÁS.

Barátság.

A' hiv barátság bármi állapotjában —
Mint tengeri köszirt habok csapásában,
Vagy pedig szilárd tölgy vihar ostromában —
Nem inog 's változik szive nagy voltában.

GYÖNGYÖSI után K. H. K. J.

Társalgási illedelem. Bizonyos körökben a' megjelenhetés kölcsönös követelésekkel jár együtt, 's attól, ki egy mivelt, magas szellemű társaság gyöngédsége, illedelme 's kényelmei által az élvezetnek főntebb nemét kóstolja, ezen társaság hasonnemű élvezetet, kiméletet, illedelmet vár, 's hol nevetséges oldalakra, sebző gyöngétlenségre, vagy az illedelem megszokott bájának elmellőzésére akad, ott magának gunyval, elménczkedésekkel, végre a' miveletlennek tréfátárgyul kitűzésével szokott viszontorlást szerezni azon szögletességekért, mellyek kellemetlenül rínak-ki a' jó nemű társalkodás kerekedségéből.

B. JÓSIKA M. (1839. Emlény.)

Utánzás. Mindent fogunk utánozni, mi lelkünket tágitja, 's testünket kifejtí, bár milly tájruul hozzon is azzal össze a' sors: valamint mindent kerülendünk, mi egyik vagy másik alkotó részünkön üthetne esorbát.

Gr. SZÉCHENYI I. után K. H. K. J.

Szórejtvény.

Öt betüből álló, de kemény ércznek neve, mellyet

Rejtvényünk hoz elő; sokra haszonvehető.

Végnégvét hamar érni siet tettében az ember,

Hasztalanul munkál, hogy ha nem érhet oda.

Vedl csak ezekből a' két elsőt egy betijelnek,

'S mond-el visszaról: — egy fa-neműt nevezend'sz.

BELLAÁGH JÓZSEF.

Előbbi rejtvény: BORBÁLA.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul, a' Duna partján 114. sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.